

La Sala

Castellnou de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Al SO del terme municipal
Emplaçament Camí que va des de la urbanització del Serrat en direcció Callús

Coordenades:

Latitud: 41.80358
Longitud: 1.81683
UTM Est (X): 401711
UTM Nord (Y): 4628645

Classificació

Número de fitxa 08062 - 33
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: La Sala de Castellnou, S.L. Castellnou de Bages - 08251
Fitxes associades:
[Barraca de vinya entre la Sala i les Valls](#)
Autoria de la fitxa Laura Llorens Travé i Jordi Tornés Bes
Data de registre de la fitxa: dt., 23/01/2007 - 01:00

Descripció

Masia que no pertany a cap tipus de mas d'estructura clàssica de la classificació de Danés i Torras, però que s'assembla al tipus II de les masies amb galeries. El cos original, que es troba orientat a llevant, presenta

planta baixa, pis i golfes. La coberta és a tres aigües, amb un ràfec de tres filades mixtes, i amb el carener paral·lel al frontis. L'edifici, de dues crugies, presenta un cos, suposem que posterior, annexat a ponent i dos cossos a tramuntana i migdia, respectivament. A la planta baixa de la façana principal trobem, a la crugia de l'esquerra, una finestra amb el revestiment modern i el portal d'entrada. Aquest és adovellat amb arc de mig punt, mentre que la porta és de fusta amb un picaporta de ferro d'estil carlí, que du forjada una flor de lli. La crugia de la dreta està presidida per una sola finestra senzilla de llinda plana, carreus als brancals i ampit. A la primera planta trobem, a la crugia dreta, una finestra també senzilla, amb les mateixes característiques, però més estreta, que la descrita anteriorment. A la crugia esquerra, en canvi, hi ha una finestra sobre el portal amb llinda plana i ampit. Al costat esquerre d'aquesta trobem una finestra geminada amb llinda de pedra, carreus als brancals i ampit motllurat. A la zona de les golfes, una galeria de set obertures presideix la façana. Aquestes obertures són d'arc de mig punt i presenten dovelles en forma de carreus als brancals i de lloses fines als arcs. Aquest cos, fet de pedra lleugerament carejada i argamassa conserva part de l'arrebossat.

El cos de ponent consta de planta baixa, pis i golfes. La coberta és a dues aigües, amb una filada de rajols ceràmics al ràfec, i amb el carener perpendicular al frontis. Aquest cos té annexats a tramuntana i a migdia dos cossos, respectivament, continuïtat dels que presenta el cos original. El cos, de tres crugies, té a la planta baixa un portal reformat amb dovelles i un rellotge de sol a la part superior. Aquest està en contacte amb les finestres geminades del pis, de llinda plana i carreus als brancals. Sobre aquestes finestres hi ha inscrita la data 1825. Al mateix pis trobem, a les crugies laterals, dues finestres amb llinda de pedra, carreus als brancals i ampit. A les golfes, dues finestres asimètriques amb rajols ceràmics als brancals conclouen aquesta façana. El cos és fet de pedra lleugerament carejada i argamassa, i conserva part de l'arrebossat. El cos de migdia consta de planta baixa i pis. La coberta és a tres aigües, amb tres filades mixtes al ràfec, i amb el carener paral·lel al frontis, que es troba orientat també a migdia. A la planta baixa trobem dues portalades adovellades d'arc de mig punt, a mode de galeria, amb funcionalitat agropecuària. El primer pis és presidit per una galeria sostinguda per pilars, a la zona esquerra, i per una finestra de llinda plana i ampit, a la zona dreta. El cos és fet de pedra i argamassa, però està gairebé completament arrebossat. Aquest edifici té un cos annexat a ponent, relativament recent. Consta de planta baixa i pis. La coberta és a una vessant, amb tres filades mixtes al ràfec, i amb el carener paral·lel al frontis, orientat a tramuntana. Aquesta façana presenta, a la planta baixa, una portalada adovellada d'arc escarser que serveix d'entrada al garatge. Al pis trobem unes finestres geminades de llinda plana, carreus als brancals i ampit. L'edifici és fet de pedra força carejada i argamassa, i té carreus als eixos entre façanes.

Finalment, el cos de tramuntana, força estret, consta de planta baixa i pis. La coberta és a dues aigües, amb tres filades mixtes al ràfec, i el carener paral·lel a la façana que dona a tramuntana. Aquí trobem, al pis, una galeria amb ampit sostinguda per pilars. A la façana de llevant hi ha una finestra senzilla amb llinda plana, carreus als brancals i ampit, al pis. A ponent trobem, a la planta baixa, una portalada adovellada d'arc de mig punt i, al pis, una finestra de llinda plana, carreus als brancals i ampit.

Observacions:

(Continuació descripció) El cos, que està restaurat, és fet de pedra carejada combinada amb pedra més petita escassament carejada i argamassa; a més, presenta carreus als eixos entre façanes.

Si entrem a la casa pel frontis de llevant, trobem, tot just entrar, una volta de canó de pedra. A mà dreta hi ha el menjador, que era l'antic celler; conserva una volta de canó també de pedra. Aquí hi trobem alguns objectes curiosos com ara una premsa, utilitzada actualment com a contenidor per al menjar, o una bóta de vi, transformada en armari per guardar-hi vaixelles. Aquest mas acull una considerable col·lecció d'escultures de sants, que trobem repartides en diverses estances. Així, i a tall d'exemple, a la fornícula de l'escala apareix Sant Josep amb la vara i el Nen Jesús. També és notable la col·lecció de pintura de temàtica religiosa que presideix algunes estances. Per exemple, són interessants les obres de "Crist portant la creu" o "El camí al calvari" i la "Crucifixió".

No podem oblidar tampoc que a La Sala es conserva la pedra on el 7 d'agost de 1963, Ramon Vila Capdevila "Caracremada" va caure mortalment ferit en un enfrontament amb la Guàrdia Civil a la

masia abandonada de la Creu del Perelló. En Caracremada va agonitzar durant tota la nit recolzat al terra amb la seva motxilla i restes de pedres de la masia. Actualment la pedra forma part del mur exterior d'un cos afegit recentment al mas en forma de galeria oberta. La pedra és visible al costat nord del mas ja que està marcada amb pintura blava.

Història

Al fogatge de 1497 apareix "En Sala" i al fogatge de 1553 un tal Melehior Sala, possible amo del mas. Segons Vila Rovira, la casa de La Sala ja constava, en unes notes llegides a Sallent, al segle XIV. Al segle XIX pertanyia al marquès de Palmerola, Ignasi de Despujol i de Chávez. L'avi del mas, Josep Baraldés Casamitjana va néixer a Aguilar l'any 1904, i el seu pare, Josep Baraldés Ribó, havia comprat La Sala el gener de 1903 per 27000 pessetes. Tota la família procedent d'Aguilar anà a viure a la masia, i es dedicaren a cultivar la terra i a conservar els boscos.

El nom de la Sala és força corrent arreu del Bages i fora d'aquesta comarca també. Pertany a cases amb grans propietats, on parcers portaven els tributs de les collites i pagaven els arrendaments al marquès o comte de la seva baronia. Molts pagesos de Santpedor cuidaven les vinyes de la Sala al segle XIX; d'aquestes vinyes se n'extreia un vi de renom a tota la comarca. Però l'aparició d'indústries i la fil·loxera féu que molts pagesos abandonessin aquesta activitat i les vinyes quedessin ermes. No obstant, cap a 1930 i després de la Guerra Civil, molts pagesos tornaren a conrear aquestes terres perquè, en època de fam, almenys ells podien menjar d'allò que plantaven. Després, les terres quedaren ermes de nou. En Josep Baraldés buscava un mitjà de progrés i tramità la instal·lació del campament militar de Castillejos a la seva finca. Aquest, però, s'instal·là a Tarragona. L'any 1966, tocant al municipi de Santpedor, sobre la carena de la Costa de la Vila i dins la finca de La Sala, Baraldés començà una urbanització de xalets, coneguda com El Serrat.

Bibliografia

AA.VV. (1979). El fogatge de 1553. Barcelona.

AA.VV. (2003). De la balma a la masia: l'hàbitat medieval i modern al Vallès Oriental. Museu de Granollers.

AA.VV. (2005). La masia catalana. Evolució, arquitectura i restauració. BRAU edicions. Figueres.

DANÉS, Josep (1933). "Estudi de la masia catalana". Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, vol. XLIII. Barcelona.

FERRER, Llorenç (1996). Masies i cases senyorials del Bages. Angle editorial. Manresa.

FERRER, Llorenç (2003). Masies de Catalunya. Angle editorial. Manresa.

IGLÉSIES, Josep (1991). El fogatge de 1497, vol. I. Rafael Dalmau Editor. Barcelona.

VILA, Marc Aureli (1980). La casa rural a Catalunya. Edicions 62. Barcelona.

VILA ROVIRA, Pere (1991). Recull Històric. Castellnou de Bages. Ajuntament de Castellnou de Bages.

